

Serbest bölgede elektronik defter tutma ve elektronik fatura düzenleme zorunluluğu olup olmadığı hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	64597866-105[229-2014]-67
Tarih	05.05.2014

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

BÜYÜK MÜKELLEFLER VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Grup Müdürlüğü

Sayı : 64597866-105[229-2014]-67

05/05/2014

Konu : Serbest bölgede elektronik defter tutma ve elektronik fatura düzenleme zorunluluğu olup olmadığı.

İlgide kayıtlı özelge talep formu ile gümrük hattı dışında toptan ve perakende ticaret faaliyetiyle iştigal eden şirketinizin 421 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği kapsamında elektronik fatura (e-Fatura) ve elektronik defter (e-Defter) uygulamasına dahil olacak mükellefler arasında yer aldığı belirtilerek;

-Serbest bölgede bulunan şubeniz tarafından, şirketinize ve diğer şirketlere ait Türkiye'deki gümrüksüz satış mağazalarına yapılan satış işlemlerinin elektronik fatura kapsamına dahil olup olmadığı, dahil olmaması durumunda kağıt ortamında fatura düzenlenmesine devam edilip edilemeyeceği,

- Serbest bölgedeki şubenize Türkiye'den ihraç edilecek mallara ilişkin olarak ihracatçı firmalar tarafından elektronik fatura düzenleme zorunluluğunun bulunup bulunmadığı,

- Mevcut uygulamada serbest bölgeden Türkiye'ye yapılan satışlarda gümrük müdürlüklerinin işlem yapabilmek için mutlaka kağıt ortamında düzenlenen fatura aslını istediği belirtilerek, Gümrük Müdürlüğü ile Bakanlığımız arasında e-fatura sistemine ilişkin olarak elektronik entegrasyon olup olmayacağı,

- Serbest bölgedeki fiziki ortam gereği ticaret ve fatura ilişkisi gözönüne alındığında, e-fatura sisteminde meydana gelecek herhangi bir teknik arıza veya yoğunluk nedeniyle fatura düzenlenememesi durumunda gümrük müdürlüğüne verilmek üzere geçici olarak kağıt ortamında fatura basımının yapılıp yapılamayacağı, yada bu konuya ilişkin başkaca bir yöntemin mevcut olup olmadığı,

- E-Fatura sisteminde düzenlenen faturanın yasal geçerlilik kazanması için adına fatura düzenlenen firma tarafından sistem içerisinde onayının gerekip gerekmediği,

- Serbest bölgede faaliyet gösteren şubeniz için ayrı defter tasdik ettirdiğiniz, e-Defter uygulamasına geçildikten sonra da bu uygulamaya devam edip edemeyeceğiniz, hususlarında Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Vergi Usul Kanunu'nun Mükerrer 242 nci maddesinin 2 numaralı fıkrası ile Bakanlığımıza verilen yetkiye istinaden yayımlanan 397 Sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile anonim ve limited şirketlerin elektronik fatura oluşturmalarına, alıcısına iletmelerine, muhafaza ve istenildiğinde ibraz etmelerine izin verilmiş olup, anılan Tebliğin 4 üncü bölümünün 416 Sıra No' lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile değiştirilmesi neticesinde ise 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 232' nci maddesi kapsamında fatura düzenlemek zorunda olan mükelleflere (gerçek ve tüzel kişilere) belirli usul ve esaslar çerçevesinde elektronik fatura uygulamasından yararlanma hakkı tanınmıştır.

Diğer taraftan, 13/12/2011 tarihli ve 28141 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 Sıra No'lu Elektronik Defter Genel Tebliği ile Vergi Usul Kanunu kapsamında tutulması zorunlu olan defterlerden www.edefer.gov.tr internet adresinde format ve standardı yayımlanan defterlerin elektronik ortamda oluşturulmasına ilişkin usul ve esaslar belirlenerek elektronik defter kullanımına izin verilmiştir.

Son olarak, 421 Sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile bazı mükellef gruplarına elektronik defter tutma ve elektronik fatura uygulamasına dahil olma zorunluluğu getirilmiştir.

Söz konusu Tebliğin, "3. Elektronik Defter ve Elektronik Fatura Zorunluluğu" başlıklı kısmının "3.1. Kapsama Giren Mükellefler" alt başlıklı bölümünde;

3.1.1. Yukarıda yer verilen yetkilere istinaden Bakanlığımızca aşağıda sayılan mükellef gruplarına elektronik defter tutma ve elektronik fatura uygulamasına dâhil olma zorunluluğu getirilmiştir.

a) 4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu kapsamında madeni yağ lisansına sahip olanlar ile bunlardan 2011 takvim yılında mal alan mükelleflerden 31/12/2011 tarihi itibariyle asgari 25 Milyon TL brüt satış hasılatına sahip olanlar.

b) 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (III) sayılı listedeki malları imal, inşa veya ithal edenler ile bunlardan 2011 takvim yılında mal alan mükelleflerden 31/12/2011 tarihi itibariyle asgari 10 Milyon TL brüt satış hasılatına sahip olanlar.

3.1.3. Bu Tebliğ veya 397 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği kapsamında elektronik fatura uygulamasından yararlanan mükelleflerin birbirlerine yapmış oldukları mal teslimi veya hizmet ifaları için elektronik fatura düzenlemeleri zorunludur.

3.1.4. Elektronik Fatura Uygulamasından yararlanan kayıtlı kullanıcıların güncel listesi www.efatura.gov.tr internet adresinden yayımlanacaktır.

3.1.5. Elektronik Fatura Uygulamasından yararlanan mükellefler fatura düzenlemeden önce muhatabın www.efatura.gov.tr internet adresinde yer alan kayıtlı kullanıcı listesine kayıtlı olup olmadığını kontrol edecekler, kayıtlı kullanıcı ise elektronik fatura, kayıtlı kullanıcı değilse kâğıt fatura düzenleyeceklerdir.

3.1.6. Bu Tebliğ kapsamındaki mükelleflerden mal veya hizmet alan ve belirlenen hadlerin altında kalan mükelleflerin de istemeleri halinde elektronik defter ve elektronik fatura uygulamalarından yararlanabilecekleri tabiidir." açıklamasına yer verilmiştir.

Mezkur Tebliğin "3.2. Elektronik Fatura ve Elektronik Deftere Geçiş Süresi" başlıklı kısmında zorunluluk kapsamına giren mükelleflerin elektronik fatura uygulamasına 2013 takvim yılı (1/9/2013 tarihi itibariyle Gelir İdaresi Başkanlığı'na başvurulması gerekmektedir.), elektronik defter uygulamasına ise 2014 takvim yılı (Elektronik defter yazılımlarını kendi geliştiren mükelleflerin 1/9/2014 tarihi itibariyle elektronik defter test süreçlerini başarı ile tamamlamış olmaları gerekmektedir.) içerisinde geçmelerinin zorunlu olduğu bildirilmiştir.

Tebliğin "4.397 Sıra Numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde Yapılan Değişiklikler" başlıklı bölümünde ise;

"4.1...

Elektronik Fatura uygulamasına kayıtlı olan mükelleflerin birbirlerinden aldıkları mallar ve sağladıkları hizmetler için 1/9/2013 tarihinden itibaren elektronik fatura göndermeleri ve almaları zorunludur. Elektronik fatura uygulamasına kayıtlı olan mükellefler elektronik fatura uygulamasına kayıtlı olmayan mükelleflere yaptıkları mal teslimi ve hizmet ifası için genel hükümler çerçevesinde kâğıt fatura düzenlemeye devam edeceklerdir." denilmektedir.

Diğer taraftan 1 Sıra Nolu Elektronik Defter Genel Tebliğinin " 3.3. Elektronik Defter Oluşturma" başlıklı bölümünde ;

"3.3.1. Bu Tebliğ kapsamında kendilerine izin verilenler, www.edeFTER.gov.tr internet adresinde duyurulan format ve standartlara uygun olarak ve aylık dönemler itibarıyla elektronik defterlerini oluşturmaya ve saklamaya başlayacaklardır. Defterlerini elektronik defter biçiminde tutmaya başlayanlar, söz konusu defterlerini kâğıt ortamında tutamazlar.

..." denilmektedir.

3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununun "Muafiyet ve Teşvikler" başlıklı 6'ncı maddesinde :

"...

Kullanıcıların tutmak zorunda oldukları defterler ile düzenleyecekleri belgelere ilişkin olarak, 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun hükümlerine bağımlı olmaksızın düzenleme yapmaya Maliye Bakanlığı yetkilidir..." hükmü yer almaktadır.

Konuya ilişkin olarak 1 Sıra No.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinin "5.12.3.8.1. Defter ve belge düzeni" başlıklı bölümünde ise;

Serbest bölgelerde faaliyet gösteren mükelleflerin Vergi Usul Kanununun defter tutma ve belge düzenine ilişkin hükümlerine uyma zorunlulukları bulunmaktadır. Bununla beraber, Serbest Bölgeler Kanununun 6 ncı maddesi ile kullanıcıların tutmak zorunda oldukları defterler ve düzenleyecekleri belgelere ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine bağlı olmaksızın düzenleme yapma konusunda Maliye Bakanlığına yetki verilmiştir.

Buna göre, serbest bölgelerde faaliyet gösteren mükelleflerin Vergi Usul Kanunu hükümleri çerçevesinde defter tutmaları, belge ve kayıt düzenine uymaları gerekmektedir." açıklamaları yer almıştır.

Diğer taraftan, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun "Defter Tutma" bölümünün "Maksat" başlıklı 171 inci maddesinde, mükelleflerin bu kanuna göre tutmaları gereken defterleri vergi uygulaması bakımından bu maddede yazılı maksatları taşıyacak şekilde tutacakları, 175 inci maddede ise mükelleflerin, anılan Kanunun 171 inci ve müteakip maddelerinde belirtilen maksat ve esaslara uymaları şartıyla defterlerini ve muhasebelerini işlerinin bünyesine uygun olarak diledikleri usul ve tarzda tanzim etmekte serbest oldukları belirtilmiştir. Kanunun 220 ve müteakip maddelerinde de defterlerin tasdikine ilişkin hükümlere yer verilmiştir.

Bu itibarla, mükellefler esas itibarıyla defterlerini kanuni merkez veya iş merkezlerinin bulunduğu yer noterliklerinde veya noterlik görevini yapanlarca tasdik ettirerek kullanacaklardır.

Birden fazla işyeri bulunan mükelleflerin her bir iş yeri için ayrı ayrı defter tasdik ettirmek suretiyle defter tutmaları mümkün olup bu durumda işyerlerinin mali tablolarının hesap dönemi sonunda konsolide edilmeleri gerekmektedir. Ancak, her bir iş yeri için ayrı ayrı defter tasdik ettirmek yerine merkezden tek bir defter tasdik ettirilerek bu defterde merkez ve şube hesaplarının ayrı ayrı kodlanarak izlenmesi de mümkün bulunmaktadır.

Yukarıda yer alan hüküm ve açıklamalar ile özelge talep formunda belirtilen hususlar birlikte değerlendirildiğinde,

Madeni yağ lisansına sahip olan ve / veya 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (III) sayılı listedeki malları imal, inşa veya ithal eden mükelleflerden sadece mal alışları bulunan şirketinizin 421 Sıra Numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin 3.1.1 bölümünün "a" ve "b" maddelerinde belirtilen brüt satış hasılatlarına sahip olması durumunda 01/09/2013 tarihine kadar Gelir İdaresi Başkanlığı'na yazılı veya elektronik olarak başvuruda bulunarak en geç 31.12.2013 tarihi itibarıyla e-Fatura uygulamasına geçme zorunluluğu bulunmaktadır.

433 no.lu Veri Usul Tebliği'nin 16. Bölümünde;

" a) 14/12/2012 tarihli ve 28497 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 421 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile değişen 5/3/2010 tarihli ve 27512 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 397 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin üçüncü bölümünün son paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

"Elektronik fatura uygulamasına kayıtlı mükelleflerin birbirlerine sattıkları mallar ve ifa ettikleri hizmetler için düzenledikleri faturaları 1/4/2014 tarihinden itibaren elektronik fatura olarak göndermeleri ve almaları zorunludur. Elektronik fatura uygulamasına kayıtlı olan mükellefler kayıtlı olmayan mükelleflere yaptıkları mal teslimi ve hizmet ifası için genel hükümler çerçevesinde kağıt fatura düzenlemeye devam edeceklerdir."

b) 14/12/2012 tarihli ve 28497 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 421 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin 3.1.3 bölümü aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu Tebliğ kapsamında zorunluluk getirilen mükelleflerin birbirlerine sattıkları mallar ve ifa ettikleri hizmetler için düzenledikleri faturaları 1/4/2014 tarihinden itibaren elektronik fatura olarak göndermeleri ve almaları zorunludur." hükmü yer almaktadır.

Buna göre; elektronik fatura uygulamasına kayıtlı olan mükelleflerle aralarında yapmış oldukları alım satımlarda 01.04.2014 tarihinden itibaren her iki tarafın da elektronik fatura göndermesi ve alması zorunluluğu başlamış olacak, ancak muhatabın kayıtlı kullanıcı olmaması durumunda ise şirketinizce kağıt fatura kullanımına devam edilecektir.

Ayrıca, serbest bölgede bulunan şubeniz tarafından şirketinize ve diğer şirketlere ait olan Türkiye'deki gümrüksüz satış mağazalarına yapılan teslimler için muhatabın www.efatura.gov.tr internet adresinde yer alan kayıtlı kullanıcı listesine kayıtlı olup olmadığı kontrol edilecek, kayıtlı kullanıcı ise 01.04.2014 tarihinden sonra elektronik fatura, kayıtlı kullanıcı değilse kâğıt fatura düzenlenecektir. Benzer şekilde Türkiye'den ihraç edilecek mallara ilişkin olarak ihracatçı firmalar tarafından şirketinize düzenlenecek faturalar için de aynı açıklamalar dikkate alınarak işlem yapılacaktır.

397 Sıra No.lu Tebliğin "6. e-Faturanın Muhafaza ve İbraz Yükümlülüğü" başlıklı bölümünde;

" ... Elektronik imzanın ve mali mührün doğruluk ve geçerlilik kontrolünün ancak elektronik ortamda yapılabilmesi nedeniyle e-faturanın kağıda basılarak saklanması söz konusu değildir. Bu nedenle mükellefler düzenledikleri ve aldıkları e-faturaları, üzerindeki mali mühür veya elektronik imzayı da içerecek şekilde kanuni süreler dahilinde kendi bünyelerindeki elektronik, manyetik veya optik ortamlarda muhafaza ve istendiğinde elektronik, manyetik veya optik araçlar vasıtasıyla ibraz edeceklerdir." hükmüne yer verilmiştir.

Bununla birlikte; Serbest Bölge Müdürlüklerine fatura aslı ibrazının gerektiği hallerde, elektronik faturanın kağıt çıktısının kabul edilip edilmeyeceği, kabul edilecekse nasıl ve hangi şartlarla kabul edileceği Ekonomi Bakanlığının ilgili birimlerinin kararına bağlıdır.

E-Fatura sisteminde Temel fatura ve ticari fatura olmak üzere iki tip fatura senaryosu düzenlenmiş olup, ticari faturada red, iade ve kabul mekanizmaları bulunmaktayken temel faturada red ve iade mekanizmaları bulunmamaktadır. Temel fatura senaryosuna göre düzenlenmiş bir faturanın geçerli bir fatura olarak kabul edilebilmesi için oluşturulup alıcının posta kutusuna iletilmiş olması yeterlidir. Ayrıca e-faturanın muhatabına iletildiğine ilişkin e-fatura uygulaması üzerinden uygulama kılavuzlarında belirtilen sistem yanıtları verilmektedir. Faturanın alıcısına kayıtlı ve güvenli bir biçimde ulaştırılması ile işlemin tamamlandığı varsayılmakla birlikte alıcılar fatura ile ilgili itirazlarını harici yollarla gerçekleştirebilme hakkına sahiptir.

Ticari fatura senaryosuna göre düzenlenip gönderilmiş bir faturada ise red, iade ve kabul mekanizmalarının varlığı nedeniyle, faturanın geçerlilik kazanabilmesi için alıcı tarafından kabul yanıtının dönülmesi gerekmekte olup, Türk Ticaret Yasasının 21/2. maddesine göre; "Bir fatura alan kişi aldığı tarihten itibaren sekiz gün içinde, faturanın içeriği hakkında bir itirazda bulunmamışsa bu içeriği kabul etmiş sayılır." hükmü gereğince 8 gün içinde cevap dönmeyen ticari faturalar da bu sürenin sonunda kabul edilmiş sayılacak ve bu tarihten itibaren geçerlilik kazanacaktır.

İşyerlerinin mali tablolarının hesap dönemi sonunda konsolide edilmeleri ve elektronik defter uygulamasında her bir iş yeri için ayrı ayrı defter tutulabilmesine imkan veren teknik standartların yayımlanması şartıyla Vergi Usul Kanununun e-Defter uygulaması hükümlerine uygun her şube için ayrı olarak elektronik ortamda defter tutulması mümkün bulunmaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026